

МУГАЛЛИМ ҲАМ УЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҶ

ISSN 2181-7138

№ 6 2021 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилеєнов

Редколлегия ағзалары:

Мақсат АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Дипшодхўжа АЙТЎАЕВ
Гулбаҳар АБЫЛОВА
Өсербай ӨЛЕЎОВ
Аскар ДЖУМАШЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Батырбек КАИПБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Сарсен КАЗАХБАЕВ
Гулмира КАРЛЫБАЕВА
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Зухра СЕНТОВА
Айдын СУЛТАНОВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Ризамат ШОДНОВ
Ойбаҳор ШАМИЕВА
Бекзод ХОДЖАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гузрухсор ЭРГАШЕВА

Шўжемлестиреушчилер:

Қарақалпақстан Республикасы
Халық билимлендириу
Министрлиги, ӨЗПНИИ
Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы

Министрлер Кабинети

жанындағы Жоғарғы

Аттестация Комиссиясы

Президиумының 25.10.2007
жыл (№138) қарары менен
дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хәм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гууалық
берилген.

Мәңзил: Нөкис қаласы,
Ерназар Алақоз көшесі №54
Тел.: 224-23-00

e-mail: uznlpnkkf@mail.uz,
mugallim-pednauk@mail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналға келген мақалаларға жууан қайтарылмайды, журналда жэрияланған мақалалардан алынған узиндилер «Мугаллим ҳам узликсиз билимлендириу» журналынан алынды, деп көрсетилиуи шэрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шриф тинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледи. Мақалада келтирилген мағлыұматларға автор жууанкер.

МАЗМУНЫ

ТИЛ Х.ЭМ ЭДЕБИЯТ

Shermatova Z. Grammar competence as a significant aspect of language teaching process....4-8

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Каримжанов А., Каримжонов Д. Таълим-тарбия жараёнида технологик тарздаги ҳодисалар ва тавсифлар.....9-12

Жабборов О.М. Давлат олий таълим муассасалари тьютерларининг фаолият асослари.....12-17

Тоштемурова С.А. Бўлажак тарих ўқитувчиларининг педагогик касбий компетентлигини ривожлантиришида инновацион ёндашувлар.....17-24

Bozorov N.N. Kelajakdagi it mutaxassislarning kasbiy kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....24-29

Умарова З.А. Ўзбекистонда педагогик конфликтология муаммоларини ўрганиш тенденциялари.....29-32

Qurbonova M.F. Mustaqil ishlar jarayoni: "o'rganishdan - o'rgatishgacha" usuli.....32-36

Kushnazarova Yu.K. Mathetics is an apprenticeship - as a direction for experience.....36-40

МИЛЛИЙ ИДЕЯ Х.ЭМ РУУХЫЙЛЫЦ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Абдуллаев А.А. Паркент тумани микротопонимларини тарихий этимологик тадқиқ қилишида лингвимаданий жиҳатлар.....41-45

Ғанибаева Б.Ш. "Янги ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси"ни ўрганиш методикаси.....46-49

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Beketov N.A. Matematikani o'qitishda o'quvchilarning kasbiy tayyorgarliklarini tashkil etish.....49-53

Алимов Б.Н. Масалаларнинг кўринишини ўзгартириш ўқитишини касбга йўналтирилганлик воситаси сифатида.....53-58

Наримбетова З.А. Умумий ўрта таълим мактабларида геометрия фанини ўқитишининг узвийлиги.....58-61

БАСЛАҒЫШ КЛАСС, МЕКТЕНКЕ ШЕКЕМГИ ТЭРБИЯ

Хурвалиева Т.Л. Мактабгача ёшдаги болаларни атроф олам билан таништиришида ўйин технологияларидан фойдаланиш имкониятлари.....62-66

G'ulomova X. Savod o'rgatish davrida o'quvchilarni grammatik-orfografik bilimlarni amaliy o'zlashtirishni ta'minlovchi mashqlar.....66-71

Abdullayeva B. P. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilariga futbol o'yinini o'rgatish texnikasi.....71-77

Ташипулатова Д.М. Бошланғич синф ўқувчиларини таълимнинг кейинги босқичларига тайёрлаш.....78-81

Tojiboeva G.R. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi kasbiy kompetentligining darajalari.80-84

Орипова Н.Х. Вариатив моделлаштиришининг ўзига хос хусусиятлари.....84-87

Musurmonova M., Sultonov T.M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematikadan masalalar yechish ko'nikmasini shakllantirishning metodik imkoniyatlari.....88-93

Мамбеталиев Қ.А. Бастауыш сыныпта ана тілі пәнін тиімді оқытып үйретудің сапасын арттыруда мәтінмен жұмысты ұтымды ұйымдастыру.....93-97

ФИЗИКАЛЫК ТЭРБИЯ Х.ЭМ СПОРТ

2. R. Safarova, M.Inoyatova va b. Alifbe. –T.: Respublika ta'lim markazi. "Kolorpak" MChJ bosmaxonasida chop etilgan. 2021. -80 bet

3. Safarova R. va b. Savod o'rgatish darslari. –T.: Tafakkur, 2012.

РЕЗУМЕ

Mazkur maqola boshlang'ich sinf savod o'rgatish darslarida o'quvchilarning Grammatik va orfografik bilimlarni amaliy o'zlashtirishlarini ta'minlovchi mashqlarni tashkil etish metodikasi masalasiga bag'ishlangan.

РЕЗЮМЕ

Данная статья посвящена методике организации упражнений, обеспечивающих практическое приобретение учащимися грамматических и орфографических знаний на уроках грамотности в начальной школе.

SUMMARY

This article is devoted to the method of organizing exercises that provide students with practical acquisition of grammatical and spelling knowledge in primary school literacy classes.

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYALANUVCHILARIGA FUTBOL O'YININI O'RGATISH TEXNIKASI

Abdullayeva B. P.

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: maydon, to'p, darvoza, yugurish, statsionar to'pni tepish, darvozabon, hakam, dribling, fint, gol, o'yinchi, jarima to'pi.

Ключевые слова: поле, мяч, ворота, бег, стационарный удар, вратарь, судья, ведение мяча, финт, ворота, игрок, пенальти.

Key words: field, ball, gate, running, stationary kick, goalkeeper, referee, dribbling, feint, gate, player, penalty.

Futbol o'ynash chaqqonlik, tezlik, harakatlarni muvofiqlashtirish, bola organizmining to'g'ri rivojlanishiga yordam beradi. To'p o'yinlari jamoada tegishli xulq-atvor ko'nikmalarini rivojlantiradi, hamkorlik va o'zaro yordamga asoslangan do'stlikni rivojlantiradi. Ular chidamlilik, qat'iyat, jasorat talab qiladi. Bolalar turli sharoitlarda, turli o'yin holatlarida o'z harakatlarini nazorat qilishni o'rganadilar.

O'qitishning maqsadlari.

1. Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarini futbol o'yini, uning kelib chiqish tarixi bilan tanishtirish.

2. To'p bilan eng oddiy texnik va taktik harakatlarni shakllantirish: dribling, zarba berish, to'pni uzatish, individual taktikani o'rgatish.

3. Harakatlarni muvofiqlashtirish, chidamlilik, tezkorlik va epcillikni rivojlantirish.

O'quv vositalari: Uskunalar va inventar.

Futbol maydoni o't bilan qoplangan maydonda jihozlangan, maydonning uzunligi 24 m, kengligi 18 m dan oshmasligi kerak. Agar bolalar bog'chasida etarli o'yin maydonchasi bo'lmasa, o'yin kamroq o'yinchilar bilan jamoalarda o'tkaziladi. barcha o'lchamdagi maydonlar. Maydonni belgilash bo'r bilan amalga oshiriladi. Maydon bo'ylab diametri 5 m bo'lgan o'rta chiziqli va markaziy doira belgilangan. Maydon oxirida balandligi 2 m, kengligi 3 m bo'lgan darvozalar mavjud. Darvozalar diametri 12 sm bo'lgan yumaloq ustundan yasalgan. yoki metall quvurlardan

tayyorlangan. Ular oq rangga bo'yalgan. Maydonning qarama-qarshi tomonida, ilgichlar darvozaga o'rnatiladi, ularning yordami bilan to'r biriktiriladi. O'yinlarda bolalarni jarohatlamaslik uchun darvoza plastik narsalar yordamida yon tomondan himoyalangan. Maydonning barcha burchaklarida va o'rta va oldingi chiziqlar kesishgan joylarida balandligi 0,80 - 1 m bo'lgan yorqin bayroqlar o'rnatiladi. Futbol maydonidan xarakatli o'yinlar o'tishda shaharlardagi o'yinlar uchun ham foydalanish mumkin. Futbol. Qishda uni suv bilan to'ldirish va konkida uchish maydoni bilan jihozlash mumkin.

Futbol o'yini qoidalari.

Futbol o'yinining soddalashtirilgan versiyasi maktabgacha yoshdagi bolalar bilan (kichikroq maydonlarda va jamoalarda kamroq o'yinchilar bilan) o'tkaziladi.

O'yin qoidalari o'ziga xos xususiyatlarga ega. Bolalar uchun qiyin va erishib bo'lmaydigan talablar, masalan, jarima zarbalari, burchak zarbalari va katta futbolning boshqa qoidalari bu erda qo'llanilmaydi. Bundan tashqari, tarbiyachining o'zi ba'zi qoidalarni kelishib olishi mumkin: masalan, darvozabon bilan yoki darvozabonsiz o'ynash va hokazo.

O'yinning maqsadi. O'yindagi jamoaning maqsadi - raqib darvozasiga imkon qadar ko'proq gol urish va to'pni yo'qotib qo'ygandan so'ng, o'yin qoidalariga rioya qilgan holda o'zini himoya qilish.

O'yin ishtirokchilari. Har bir jamoa 5-8 bola va bir nechta o'rinbosarlardan iborat. O'yinchilardan biri sardor. Jamoa o'yinchilarida yorliqlar bo'lishi kerak.

Hukm qilish. O'qituvchi o'yin qoidalarining bajarilishini nazorat qiladi va barcha bahsli holatlarda qaror qabul qiladi. O'yinchilar qoidalarni buzsa, u o'yinni to'xtatadi. O'yin 30 daqiqa davom etadi. O'yin vaqti 5 daqiqalik tanaffus bilan har biri 15 daqiqadan iborat ikki bo'limga bo'lingan. O'yin oxirida bolaning tanasini tinchroq holatga keltirish uchun harakatsiz o'yin (3 - 5 daqiqa davom etadi) o'tkaziladi.

O'yin natijasi. Agar to'p to'sin ostidagi ustunlar orasidagi chiziqdan to'liq o'tib ketsa va o'yin qoidalari buzilmagan bo'lsa, to'p darvozaga kiritilgan hisoblanadi. Eng ko'p gol urgan jamoa g'olib deb hisoblanadi. Agar gol urilmasa yoki ikkala jamoa bir xil miqdordagi gol urgan bo'lsa, o'yin durang bilan yakunlangan hisoblanadi.

O'yin qoidalari. O'yinchilar to'pni oyoqlari bilan dribling qilish, uni (oyoqlari bilan) o'yindoshiga uzatish, to'pni darvozaga kiritish huquqiga ega. Raqib jamoa o'yinchilarining vazifasi raqibning o'z darvozasiga o'tishiga yo'l qo'ymaslik va to'p kiritilishiga yo'l qo'ymaslikdir. To'p bilan barcha harakatlar faqat oyoq bilan amalga oshiriladi. To'pga bosh yoki gavda bilan tegish xato hisoblanmaydi va faqat darvozabon to'pga qo'llari bilan tegishi mumkin.

O'yin boshlanishi. O'yin boshlanishidan oldin bir tomonni tanlash yoki boshlash uchun qur'a tashlanadi.

Birinchi tepish to'pi maydon markazida yerga qo'yiladi va o'yin boshlang'ich jamoadagi o'yinchilardan biri tomonidan murabbiyning ishorasi bilan boshlanadi. Bola to'pni raqib tomon yo'naltiradi. Raqib jamoa o'yinchilari to'pdan kamida 3 m masofada bo'lishlari kerak. Birinchi tepishni tepgan bola boshqa bolalardan oldin to'pga ikkinchi marta tegishga haqli emas.

O'qituvchi bolalarning xatti-harakatlarini o'zgartiradi, o'yin vaqtini nazorat qiladi.

Gol kiritilgandan so'ng, o'yin xuddi o'yin boshida bo'lgani kabi, to'p kiritilgan jamoaning o'yinchisi tomonidan darvozaga kiritilishi davom ettiriladi.

Belgilangan tanaffusdan so'ng, jamoalar tomonlarni o'zgartiradilar va zarbani raqib jamoaning o'yinchisi maydon markazidan amalga oshiradi.

O'zgartirish qoidalari. O'qituvchi o'yin davomida o'yinchilarni o'zgartirishi mumkin. Jamoadagi istalgan futbolchi darvozabonni almashtirishi mumkin. Agar bolalardan biri juda charchagan bo'lsa, shikastlansa yoki o'yinni buzgan bo'lsa, o'qituvchi o'yinni to'xtatadi, agar kerak bo'lsa, bolaga yordam beradi yoki uni almashtiradi.

To'p o'yindan tashqarida. Yerda yoki havoda teginish chizig'i yoki darvoza chizig'ini kesib o'tgan to'p o'yindan tashqarida. O'yin o'qituvchi tomonidan to'xtatilganda to'p ofsayd hisoblanadi. Qolgan vaqt davomida to'p o'yin maydonida darvoza ustunidan yoki to'sindan sakrab tushsa ham o'yinda hisoblanadi yoki bolalar qoida buzilishi sodir bo'lgan degan taxmin bilan o'ynashni to'xtatsa va hakam to'xtab qoladi. o'ynash.

Qoidalarni buzish va ularni jazolash. O'yinchilarga do'stini qoqib qo'yish, raqibni tepish, turtish, kiyim-kechak, qo'llarni tortib olish, darvozabonga hujum qilish, undan to'pni tortib olishga harakat qilish taqiqlanadi. Qo'lda to'p bilan yugurish, uni ushlab olishga urinish ham o'yin qoidasini buzish hisoblanadi. Agar o'yinchi qoidalarni buzsa, o'qituvchi o'yinni to'xtatadi va unga izoh beradi. Bunday holda, to'p raqib jamoaga uzatiladi va qoidabuzarlik sodir bo'lgan joydan o'yinga kiritiladi. Agar qoidabuzarlik bir vaqtning o'zida ikkala jamoaning o'yinchilari tomonidan sodir etilgan bo'lsa, bu holda ikkala jamoaga ham qoidabuzarlik joyidan jarima zarbasi (statsionar to'pga) beriladi.

Shunday qilib, bolalarga futbol elementlarini o'rgatishda bir qator vazifalarga rioya qilish, tegishli sharoitlarni yaratish kerak.

Maktabgacha ta'lim muassasasida futbolni o'rgatish texnikasi.

O'yinning asosiy texnikasi - harakat qilish, to'pga urish, to'pni tayyorlash, to'pni dribling qilish, to'p bilan kurashish, fintlar, to'pni otish, darvozabon bilan o'ynash.

Yurish, sekin yugurish, tezlanish bilan yugurish, orqaga yugurish, sakrash ko'rinishidagi harakat to'p bilan ochiq o'yinlarda va futbol o'yinining o'zida qo'llaniladi. O'yin vaziyatlarining tez o'zgarishi, dushmanning kutilmagan harakatlari turli xil harakat usullarini talab qiladi: to'xtab turgan joydan o'ta tez yugurish, tezlashtirish, yon qadamlar bilan yugurish; bundan tashqari, bola turli yo'nalishlarda harakat qilishi kerak: tekis chiziqli, yoyda, teskari yo'nalishda, zig-zagda va hokazo.

To'pga zarba berish futbol o'ynash texnikasining asosidir. O'yinchilar zarbalar yordamida to'pni sherigiga uzatadilar, darvozaga zarba beradilar, dribling va boshqa harakatlarni bajaradilar. To'pga zarba beradigan oyoqlarning massasi va tezligi maktabgacha yoshdagi bolalarda kichik, shuning uchun to'p yuqori tezlikni ololmaydi.

To'pga tepish oyoqning o'rtasi, oyoqning ichki va tashqi tomoni, oyoq barmog'i va oyoq va tananing o'yinda kamroq qo'llaniladigan boshqa qismlari bilan amalga oshiriladi. To'p tashlashga tayyorlanayotgan futbolchi erkin tebranish tufayli ma'lum energiya to'playdi (oyoq kuchli orqaga tortiladi, keyin esa oldinga siljiy boshlaydi, kuchli egilib). Qo'llab-quvvatlovchi oyoq (tizza bo'g'imida bir oz egilgan) ko'pincha tovondan joylashtiriladi va harakat paytida u yanada ko'proq egilib, tana og'irligi butun oyoqqa o'tkaziladi, so'ngra to'p oyoqdan ko'tariladi, oyoq barmog'i ko'tariladi. Oyoq to'pga tegishidan oldin, oyoq qattiq tutiladi. To'pning masofasi va traektoriyasi uning qanchalik qattiq urilganiga bog'liq.

Zarbalar statsionar, aylanayotgan, uchib turuvchi yoki sakrab turuvchi to'pda bajarilishi mumkin. Harakatlanayotgan to'pga urish qo'zg'almas to'pga qaraganda qiyinroq, chunki o'yinchi bu holda o'z harakatlarini vaqt va masofadagi to'p harakati bilan muvofiqlashtirishga majbur bo'ladi.

Bu harakatlarni texnik jihatdan takomillashtirishga darslar mazmuniga kiritilgan quyidagi mashqlarni bajarish orqali erishiladi.

O'yinchining maydon atrofida harakati:

- yugurishning xar xil ko'rinishi ("ilon izi"), komandaga muvofiq yugurish tempining o'zgarishi (tezlashish, sekinlashish), orqachalab yugurish, boshq xarakatlar bilan almashinib yugurish;

- har xil turdagi sakrashlar, sakrashlar;

- ochiq o'yinlar

To'p zarbalari:

- oyoq barmog'i bilan joydan 2,5-3,5 m masofadan devorga qarab turgan xolatdagi koptokda;

- bir joydan 3-4 m masofadan 2-2,5 m kenglikdagi darvozada oyoq barmog'i bilan;

- darvozabonsiz qisqartirilgan (1,5-1,7 m) darvozaga 2-4 m masofadan aniqlik uchun ketma-ket 5-6 zarba;

- devorga statsionar to'p ustida yugurish bilan;

- to'pni oyoq barmoq bilan bir-biriga uzatish, juft (uchta), joydan turib, - "Tez va aniq" o'yin mashqi;

- tovon bilan: 2-3 m masofadan bir xil chiziqda yotgan 5-6 to'pgacha yugurib, ularga muqobil zarbalarni bajaring;

- to'pni juftlikda uzatish, tovon bilan urish (sheriklar orasidagi masofa - 2-2,5 m);

- "To'plarni tashish" o'yin vazifasi;

- ko'tarilishning o'rtasi (to'pni urishga taqlid qilish);

- statsionar to'p ustidagi joydan devorga 3-4 m masofadan;

- bir joydan (yugurish starti bilan) harakatsiz to'pda biror narsaga urish maqsadida (ob'ektgacha bo'lgan masofa - 2-3 m);

- (zarba kuchini bosqichma-bosqich oshirish bilan) statsionar to'p ustidagi joydan (yugurish bilan) devorga (3-4 m);

- to'pni poldan tepish, uni cho'zilgan shnur orqali yuborish (shnur balandligi - 20 sm);

- devorga bo'yalgan nishonda, sherik (kattalar) tomonidan to'pni uzatgandan so'ng;

- oyoqning tashqi tomoni (yugurishdan to'pga zarbalarni taqlid qilib, 6-8 zarbani bajaring);

- ko'tarilishning tegishli qismini bo'r bilan belgilab, to'pni devorga (buyumga) joyidan (yugurish bilan) 8-10 marta urish;

- oyoqning ichki tomoni ("yonoq");

- to'pni nuqtadan (yugurish bilan) devorga (masofa - 3-4 m);

- to'pni joydan urish (yugurish bilan), shnurdan (20 sm balandlikda) devorga o'tish;

- sherik tomonidan to'pni uzatgandan so'ng, to'pni urib, nishonga (yoki ob'ektga) 2,5-3 m masofadan zarba berish;

- aylanada turgan o'yinchilarga to'pni boshqaruvchidan uzatish;

- aylana perimetri bo'ylab turgan o'yinchilar tomonidan aylananing markaziga (aylana diametri - 4-5 m) qo'yilgan narsaga to'p [6, 83]

To'pni qabul qilish taglik, oyoqning ichki va tashqi tomoni, son, oyoq, oyoq, ko'krak va bosh bilan amalga oshiriladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni to'pni qabul qilishni osonroq o'rgatish kerak: taglik, oyoqning ichki va tashqi tomoni bilan. Kestirib, ko'krak, bosh tomonidan qabul qilish faqat katta yoshdagi bolalar uchun mavjud.

Aylanayotgan to'pni taglik bilan to'xtatish uchun o'yinchi uni tizzada bir oz egilgan oyog'i bilan kutib oladi va oldinga tortiladi (barmog'i yuqoriga tortiladi, tovon pastga tushadi), so'ngra to'p taglik bilan qoplanadi, oyoq barmog'i tushiriladi. va erga bosildi.

Oyoqning ichki tomoni bilan to'pga qarab dumalagan holda to'pni qabul qilish quyidagicha amalga oshiriladi: bola oyog'ini barmog'i bilan tashqariga buradi, tana og'irligini tayanch oyog'iga o'tkazadi va to'p bilan aloqa qilganda, oyog'ini biroz orqaga tortadi.

To'pni oyoqning tashqi tomoni bilan qabul qilish to'p o'yinchining yon tomoniga tushgan hollarda qo'llaniladi. To'p tayanch oyog'i oldida cho'zilgan egilgan oyoq bilan to'xtatiladi. O'ng oyoq tizzada egilgan tovonni va yuqori barmog'i bilan oldinga - chapga, chapga - oldinga - o'ngga cho'zilgan. To'p qo'nayotgan paytda qabul qilinadi.

Dribling oyoqning tashqi yoki ichki qismi, ichki tomoni, oyoq o'rtasi yoki oyoq barmog'i bilan, bir yoki navbat bilan o'ng yoki chap oyoq bilan ketma-ket tebranishlar bilan amalga oshiriladi. O'yin holatiga qarab, bola to'pni dribling qilganda, to'pni qo'yib yubormaslikka harakat qiladi yoki uni oldinga uzatadi. Agar raqib yaqin bo'lsa, to'pning pastki qismiga, uzoqda bo'lsa - to'pning o'rtasiga surish amalga oshiriladi [2, 174].

- to'g'ri chiziqda (10 m), o'ng va keyin chap oyoq bilan navbatma-navbat;
- chizilgan to'g'ri chiziq bo'ylab navbat bilan o'ng va keyin chap oyoq bilan;
- o'rash chizig'i bo'ylab;
- ob'ektlar orasida (medbollar, pinlar va boshqalar), ularni aylanib o'tish;
- yo'lak bo'ylab (kengligi 2 m va uzunligi 10 m), uning kengligi asta-sekin kamayadi;
- har qanday usulda to'pni erkin dribling qilish.

Fintlar (to'pni raqibdan uzoqlashtirish):

- murabbiy bilan juftlikda va texnikani o'zlashtirganingizda - boshqa o'yinchi bilan;
- oyog'ingizni to'p ustidan ko'tarib, uni harakatda boshqa oyoq bilan itaring;

To'p bilan muomala qilish. To'p bilan kurashayotganda to'pga egalik qilgan o'yinchiga yaqinlashish kerak, u to'p nazoratini yo'qotsa, oyog'ini to'p tomon yo'naltirish kerak. Bolalarni ehtiyotkorlik bilan o'ynash haqida ogohlantirish kerak, chunki ular jarohat olishlari mumkin.

o'yin mashqi "Xo'sh, olib tashlang!" murabbiy bilan bog'langan;

- o'yin mashqi "Issiq to'p" ("Issiq kartoshka" tamoyiliga ko'ra - faqat oyoqlaringiz bilan).

To'pni yon chiziq bo'ylab tashlash quyidagicha amalga oshiriladi: bola to'pni ikki qo'li bilan oladi, barmoqlarini bir-biridan ajratib turadi, oyoqlari kichik qadam yoki parallel ravishda joylashtiriladi. Orqaga suyanib, qo'llarini to'g'rilab, tezda to'pni tashlaydi.

Darvozabonning o'yinini qabul qilish. O'yin davomida darvozabon deyarli bir joyda turmaydi: u to'pni ushlaydi, uradi, darvozani himoya qiladi, ushlangan to'pni maydonga tashlaydi yoki oldinga siljish imkoniyati bo'lsa, uni oyog'i bilan dribling qiladi.

- sakrashda baland uchayotgan to'pni ushlab olish (to'pni qo'l bilan bir-biriga uloqtirish);
- 2-3 m masofada juftlik (uchta) bo'lib, to'pni ushlab olish;
- bolalarning bo'yidan 20 sm balandroq cho'zilgan to'r orqali tashlangan to'pni ushlab olish;
- juft bo'lib yugurishda to'pni ushlab (juft bo'lib masofa - 2,5-3 m);
- to'pni ikki qo'l bilan uloqtirish va ushlab, bir joyda turib oldinga siljish; balandlikka sakrash bilan yugurish (o'yin mashqi "Qo'ng'iroqqa teging");

- baland uchayotgan to'pni darvozadan uzoqroqqa ushlab va urish (o'yinchilar navbat bilan to'pni qo'llari bilan 2 dan 4 m gacha bo'lgan turli nuqtalardan darvozabonga tashlashadi, so'ngra o'yinchilar o'zlariga ma'lum bo'lgan har qanday usulda oyoqlari bilan xizmat qilishadi).

- ko'krak darajasida uchib ketayotgan to'pni ushlab olish (o'yinchilar birinchi navbatda to'pni darvozabonga qo'llari bilan berishadi - "Issiq kartoshka" o'yin mashqi: to'pni ushlashda darvozabon to'p qorin darajasida bo'lishi uchun sakrash kerak; keyin oyoqlari bilan);

- pastda uchadigan to'pni ushlash (gimnastika o'rindig'ining bir chetidan ikkinchi tomoniga yon tomonga o'tish, murabbiy tashlagan to'pni kaftlar bilan 2,5-3 m masofadan urib tushirish);

- boshlovchiovchi tomonidan tashlangan to'pni urish uchun yopiq oyoqlari bilan yarim cho'zilgan, kaftlar to'pga qaragan;

- dumaloq to'pni qabul qilish (chiziq bo'ylab harakatlaning va kaftlar bilan uring, barmoqlarni bir-biridan keng, dumaloq sharlar)

Shunday qilib, to'p bilan ochiq o'yinlar va futbol o'yinining o'ynash paytida bolalar to'pni, o'yindagi sheriklarni, himoyachilarning joylashishini ko'rishni o'rganadilar. Ular to'pni qabul qilish uchun bo'sh joyga yugurishni o'rganishlari kerak va to'pni ta'qib qilmasliklari kerak.

Bolalar bog'chasida sport o'yinlarini o'rgatishda bolalarda jismoniy madaniyatga qiziqishni, shuningdek, mustaqil o'rganishga bo'lgan ehtiyojni shakllantirish kerak. Sport o'yinlari va mashqlarida elementar harakatlar, musobaqaning individual elementlari nafaqat mumkin, balki maqsadga muvofiqdir. Sport o'yinlari bo'yicha o'quv materialining mazmuni, metodikasi va rejalashtirish o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ularni tashkil etish bolalarning yosh xususiyatlarini, ularning jismoniy rivojlanishi va jismoniy tayyorgarligini, maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiya vazifalarini va maktabgacha ta'lim muassasalari ishining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olishni talab qiladi. Bularning barchasi o'qitishning o'ziga xos usullarini ham, darslarni o'tkazish shaklini ham belgilaydi.

Futbol - bu turli xil texnik va taktik usullarga asoslangan sport o'yini. Bolalar bog'chasining katta guruhlarida sport o'yinlari soddalashtirilgan qoidalarga, sport o'yinlarining elementlariga muvofiq amalga oshiriladi. Bu bolalar mustaqil ravishda harakatli o'yinlarni tashkil qilganda joriy etiladi. Sport o'yinlarining elementlari bo'lgan o'yinlar harakatli o'yinlarga qaraganda ko'proq xotirjamlikni, tashkilotchilikni, kuzatishni, bolalar uchun mavjud bo'lgan ma'lum bir harakat texnikasini va tezkor vosita reaksiyasini talab qiladi. Ular bolaning yoshi, sog'lig'i, individual moyilligi va manfaatlarini hisobga olgan holda tanlanadi.

Futbol katta mushak guruhlarini mustahkamlaydi, psixofizik fazilatlarini: kuch, tezlik, chaqqonlik, chidamlilikni rivojlantiradi. Sport o'yinlarida bolaning aqliy faolligi, aql-zakovati, fikrlashning tezkorligi, o'z harakatlaridan xabardorligi yuzaga keladi. Bola o'z harakatlarini o'rtoqlarining harakatlari bilan muvofiqlashtirishni o'rganadi; unda vazminlik, o'zini tuta bilish, mas'uliyat, iroda va qat'iyatlilik tarbiyalanadi; uning sensorimotor tajribasi boyib boradi, ijodkorligi rivojlanadi.

Sport o'yinlari har bir bolaga qo'shma harakatlarda ishtirok etish, natijalar va muvaffaqiyatga erishish uchun bir-biriga yordam berish muhimligini his qilish imkoniyatini beradi, bolalarni inson hayotining umuminsoniy qadriyatlari bilan tanishtirish: mehribonlik, kollektivizm, o'zaro yordam.

Maktabgacha ta'lim muassasasida futbol o'ynashni o'rganishning o'ziga xos xususiyati uning hissiy yo'nalishidir. Axir, ijobiy hissiy ohang sog'liqning eng muhim sharti bo'lib, turli kasalliklarning rivojlanishiga to'sqinlik qiladi, shuningdek, bolalarning jismoniy tarbiyaga qiziqishini saqlaydi. Turli o'yin mashqlari, harakatli o'yinlar bolalarni shunchalik maftun etadiki, ular ba'zan vaqtini "unutib qo'yishadi". Taklif etilayotgan faoliyatning quvonchi va zavqini bilib, maktabgacha yoshdagi bolalar uni imkon qadar tezroq davom ettirish istagi bilan darsni tark etishadi. Nafaqat futbolga, balki umuman jismoniy tarbiyaga ham ongli qiziqish va motivatsiya shunday shakllanadi.

Bolalarning yosh xususiyatlari va jismoniy imkoniyatlari, maktabgacha ta'lim muassasasi ishining o'ziga xos xususiyatlari bolalarni futbol o'ynashga o'rgatish uchun o'qitishning o'ziga xos usullarini va mashg'ulotlarini o'tkazish shaklini belgilaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh xususiyatlari va jismoniy imkoniyatlari qanchalik hisobga olinishiga qarab, mashqlar sog'lomlashtiruvchi, tarbiyaviy va ta'limiy jihatdan turli xil natijalar berishi mumkin. Darsning o'yin shakli sport o'yinlarini o'qitish metodikasining asosi hisoblanadi. Dars qiziqarli o'yin sifatida o'tkazilishi kerak.

Adabiyotlar:

1. Adashkevichene E. Y. Bolalar bog'chasida sport o'yinlari va mashqlari. - M.; Ma'rifat, 1992 yil.
2. Vine H. Futbol o'ynashni qanday o'rganish kerak: yoshlar uchun texnik mukammallik maktabi / H. Vine. - Per. ital bilan. - M.: Terra-Sport; Olympia Press, 2004. --- 244 p.
3. Dmitrienko T.I. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun sport mashqlari va o'yinlari. - Kiev, 1983 yil.
4. Keneman A.V.; Xuxlaeva D.V. "Maktabgacha yoshdagi bolalarni jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi". M.: Ta'lim, 2007 yil
5. T.I.Osokina "Bolalar bog'chasida jismoniy madaniyat". M.: Ta'lim, 2008 yil.
6. Mosyagin, S.M. 6-9 yoshli yosh futbolchilarni tayyorlash uchun dars dasturi. Futbol nazariyasi va metodologiyasi: Rossiya futbol ittifoqi nashri / S.M. Mosyagin, M.A. Godik, I.A. Shvykov. - Olimpiya; Man, 2007. - Ed. № 28. - 39 b.
7. Penzulaeva L.I. "5-6 yoshli bolalar bilan jismoniy madaniyat darslari". M.: Ta'lim, 2004 yil.
8. Usakov V.I. Maktabgacha yoshdagi bolalar tomonidan sport o'yinlarini dastlabki o'rganish metodologiyasining xususiyatlari. - Krasnoyarsk. 1996 yil.

РЕЗЮМЕ

Bu maqolada maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilariga futbol elementlarini o'rgatish texnikasi haqida so'z yuritilgan. Maqolada bolalarga futbol o'yini elementlarini o'rgatishda nimalarga e'tibor berish zarurligi ta'kidlab o'tilgan. Bolalarga futbolni o'rgatish qonun qoidalari, o'yinni tashkil qilish tartibi, o'yinga tayyorgarlik mashqlari, o'yin otkazish uchun maydon tanlash va maydonni o'yinga mos holda jihozlash, bolalarni o'yin qoidalari bilan tanishtirish haqida aytib o'tilgan.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается методика обучения дошкольников элементам футбола. В статье рассказывается, на что следует обращать внимание при обучении детей футбольного матча. Правила обучения детей футболу, порядок организации игры, подготовка к игре, выбор поля для игры и оборудования поля в соответствии с игрой, ознакомить детей с правилами игры.

SUMMARY

The article discusses the methodology of teaching preschoolers to the elements of football. The article explains what to look for when teaching children a soccer match. The rules for teaching children football, the procedure for organizing the game, preparing for the game, choosing the field for the game and the equipment of the field in accordance with the game, to familiarize children with the rules of the game.